

Motorreddingboot 'Dorus Rijkers' en de acties tijdens de eerste oorlogsdagen en de bezetting...

Inleiding

Bij de beschrijving van de acties van de 'Dorus Rijkers' tijdens de Tweede Wereldoorlog, in het bijzonder die in de eerste vier dagen daarvan, is het voor de beeldvorming belangrijk, meer te weten over de invasie door de Duitsers en wat onze strijdkrachten daar tegenover stelden.

In de volgende informatie wordt, weliswaar beperkt, aan de hand van publicaties beschreven hoe en waar de strijd tegen de invallers werd gevoerd.

In het stuk krijgt de inzet van de kanonneerboot Hr.Ms. Johan Maurits van Nassau en de assistentie die de 'Dorus Rijkers' verleende bij het in veiligheid brengen van de gewonden van dat schip, op 14 mei 1940, bijzondere aandacht. De andere reddingen, uitgevoerd tijdens de bezetting, waarbij bijna 300 mensen werden gered, worden in afzonderlijke stukken behandeld.

Dat geldt ook voor de maatregelen die werden opgelegd aan de Reddingmaatschappijen en hun bemanningen.

Invasie in de vroege ochtend van 10 mei 1940

De Duitse aanval op Nederland, op 10 mei 1940, betekende voor Nederland het begin van de Tweede Wereldoorlog. Gelijkijdig vielen de Duitsers ook Luxemburg en België binnen als onderdeel van aanvalsplan 'Fall Gelb'.

Op 10 mei 1940, om 03.55 uur, begon de Duitse invasie. Zes pantsertreinen overschreden de Duits-Nederlandse grens. Tegelijkertijd vlogen grote eskaders van de Luftwaffe over Nederland.

Vrijwel gelijktijdig meldde kolonel Van Alphen, de sous-chef van de Staf van de Landmacht aan de Opperbevelhebber der Land- en Zeemacht, generaal Henri Winkelman: "Grensoverschrijding bij Kerkrade en Vaals."

De nationale radio-omroep in Hilversum meldde: "honderden vreemde vliegtuigen van onbekende nationaliteit passeren de oostgrens in westelijke richting".

Het was, volgens aanvalsplan 'Fall Gelb', de bedoeling dat de Duitse troepen via luchtlandingen de Moerdijkbruggen en de Maasbruggen in Rotterdam zouden veroveren. Hierdoor zouden zij snel kunnen doordringen in het hart van de Vesting Holland. Grondtroepen zouden worden ingezet om de verschillende Stellingen en Verdedigingslijnies van ons land in te nemen, waaronder de Grebbeleinie en de Stelling Kornwerderzand.

'Voorstudie' en strategie van de Duitsers

Voorafgaand aan de Duitse inval voerde het Duitse Rijk de spionage fors op. Ten gevolge hiervan kon bijvoorbeeld bij de inval de commandant van de 207e infanteriedivisie beschikken over een gedetailleerde kaart van de Grebbeberg, met mijnevelden, commandoposten, kazematten en inundaties. Ook de commandanten van de Slag om Den Haag beschikten over uitmuntende kaarten van de stad, compleet met locaties van het Koninklijk Huis en de voornaamste verdedigingsposten.

Niet te stuiten overmacht

Voor de aanval op Nederland werden ingezet:

- Generaal Von K uchler's 18e leger, versterkt met de 9e pantserdivisie;
- Een SS-divisie en een SS-regiment.

Dit leger was verdeeld in twee korpsen plus een versterkte cavaleriedivisie.

- Het 10e korps, twee infanteriedivisies versterkt met twee SS-regimenten, had tot taak door Gelderland de Nederlandse hoofdverdediging bij de Grebbelinie aan te vallen.

Het 26e korps (twee infanteriedivisies, twee reserve-infanteriedivisies, twee SS-regimenten en een pantserdivisie), zou door Noord-Brabant aanvallen en met de infanteriedivisies door de Peel-Raamstelling breken, waarna het met de 9e pantserdivisie voorop over de Moerdijkbrug naar Den Haag zou oprukken.

Generaal Student zou met de 7e Flieger Division (parachutisten en luchtlandingstroepen) de Moerdijkbruggen en de bruggen bij Dordrecht en Rotterdam bezetten.

Generaal Von Sponeck landde met de 22e luchtlandingsdivisie bij Den Haag.

De 1e cavaleriedivisie zou Noord-Nederland (Groningen, Friesland) voor haar rekening nemen.

De verdedigingslijnes

Het westen van het land werd beschermd door een aantal verdedigingslijnes:
De Grebbelinie - Peel - Raam verbond het IJsselmeer met de zuidgrens. De toegang tot Noord-Holland, via de Afsluitdijk, werd afgeschermd door Wonstelling en de kazematten bij Kornwerderzand.

De hoofdverdediging bestond uit de Stelling Kornwerderzand (Afsluitdijk) en de Grebbelinie.

De verdediging van ons land op 10 mei 1940.

De krachtsverhoudingen

Nederland

9 divisies
676 stukken geschut
1 tank
32 pantserwagens
124 vliegtuigen
Totaal: 280.000

Duitsland

22 divisies
1.378 stukken geschut
759 tanks
1.150 vliegtuigen
6 pantsertreinen
Totaal: 750.000

De Verliezen

2.332 doden
6.000 gewonden
271.668 krijgsgevangenen

2.500 doden
5.500 gewonden
700 vermisten
2.000 krijgsgevangenen

Het verloop van de eerste vier oorlogsdagen

Rotterdam verweert zich heldhaftig...

Het Rotterdamse vliegveld [Waalhaven](#) werd eerst gebombardeerd door de Luftwaffe. Vervolgens landden hier 600 Duitse parachutisten van de 7e Fliieger Division, die het vliegveld vrij snel veroverden.

Ook elders in de stad landden Duitse troepen, te weten het 3e bataljon van het Luftlande-regiment 16. Het zuidelijke gedeelte van Rotterdam (inclusief het Noordereiland) werd vrij snel veroverd. In het noordelijke gedeelte van de stad hielden de Nederlandse troepen echter stand. De daaropvolgende dagen ontspoon zich een felle strijd tussen de Duitse invasiemacht en de Nederlandse verdedigers van de stad, waarbij vooral leden van het Korps Mariniers zich in positieve zin zouden onderscheiden. De mariniers wisten de Maasbruggen onder vuur te houden en konden hierdoor verhinderen dat de Duitsers verder oprukten. De Duitse para's en de Luftlande-infanterie kregen vervolgens versterking van onderdelen van het 39e Armeekorps onder bevel van Rudolf Schmidt.

Ultimatum

Op 13 mei 1940 kreeg Schmidt de opdracht dat de weerstand in Rotterdam koste wat kost gebroken moest worden. Desnoods moest worden bedreigd met de vernietiging van de stad.

Op 14 mei werden er onderhandelingen gestart. Als Rotterdam zich niet zou overgeven aan de Duitse strijdkrachten, zou er om 13:00 uur een bombardement door artillerie en vliegtuigen plaatsvinden.

Ondanks dat de onderhandelingen nog bezig waren, gaf [Albert Kesselring](#), generaal van de Luftwaffe, opdracht aan het 'Gevechtsekader 54' om op te stijgen. De aanval kon hierna niet meer worden gestopt, ondanks dat Schmidt dit nog wel zou hebben geprobeerd. De bommen vielen vanaf 13:20 uur. Een groot deel van het oude centrum van de stad werd verwoest. Als gevolg van het bombardement brak er ook een enorme brand uit.

Ruim 800 personen verloren die dag het leven, bijna 80.000 hun huis. Het Duitse opperbevel dreigde met meer bombardementen op Nederlandse steden.

Capitulatie

Na het bombardement besloot het Nederlandse leger te capituleren. Deze capitulatie vond plaats in de nacht van woensdag 15 mei in het dorpje Rijsoord (gemeente Ridderkerk).

Opperbevelhebber generaal Henri Winkelman tekende voor de capitulatie. Aan Duitse zijde was generaal Georg von Kuchler de hoogste officier.

De capitulatie gold niet voor de provincie Zeeland, waar nog enkele dagen strijd werd geleverd totdat een bombardement op Middelburg ook de overgave van Zeeland forceerde.

De gevechten bij de Grebbelinie

Toen de Duitsers op 10 mei binnenvielen, was de Grebbelinie nog niet voltooid. Bij de aanvang was al duidelijk dat werkzaamheden tot november 1940 zouden duren..

De Grebbeberg was het doel van de 207e infanteriedivisie met het bij haar ingedeelde Waffen-SS-regiment 'Der Führer'; in totaal ruim 23.000 man, de helft daarvan infanterie in twaalf bataljons, waarvan er zeven zouden worden ingezet. De Grebbeberg werd verdedigd door met name het Nederlandse 8e regiment infanterie, 2.500 man sterk, verdeeld over drie bataljons. Het werd ondersteund door eenheden van 19RI en 11RI en zou in totaal nog door elf bataljons, zo'n 9.000 man, versterkt worden..

De feitelijke aanval begon op 11 mei om 02.00 uur met een langdurige maar lichte artilleriebeschieting. Het SS-regiment voerde de eerste aanval uit, die gericht was op de voorpostenstrook. Spoedig werden de schaarse verbindingen tussen de voorposten en de artillerie uitgeschakeld. Na een succes in het noordelijk deel van de voorpostenstrook, had de SS een aantal krijgsgevangenen gemaakt. Deze als levend schild gebruikend, vielen zij een aantal van de resterende voorposten aan. Toch duurde het tot de avond voor de laatste voorposten door de SS werden ingenomen.

Op 12 mei begon de Duitse aanval op de frontlijn met een urenlang artilleriebombardement. Rond 13.00 uur vielen twee SS-bataljons de frontlinie aan, een derde bataljon erachter volgend. Het voor de berg gelegen versterkte hoornwerk viel na een half uur strijd. Hierna volgde een aanval de helling op aan de oostzijde van de Grebbeberg zelf. De gevechten werden op deze dag gevoerd door de Waffen-SS. De Duitsers leden relatief lichte verliezen en wisten eenvoudig de berg op te komen. In de avond van 12 mei hadden de Duitsers de frontlijn ter hoogte van de Grebbeberg geheel veroverd.

Grebbelinie valt...

In de morgen van 13 mei probeerden de Nederlandse troepen met vier bataljons aan de noordzijde van de Grebbeberg een tegenaanval te ondernemen, maar door eigen vuur, slechte voorbereiding en het feit dat de SS tegelijkertijd aanviel, verliep de voortgang traag. Toch slaagden de twee voorste bataljons erin tot bijna aan de tussenverdediging te geraken. Rond 16.00 uur op 13 mei werd vanuit het Commando Veldleger de evacuatieopdracht voor de gehele Grebbelinie gegeven.

De Duitsers ontdekten pas rond 21.00 uur dat de Nederlanders de Grebbelinie bij Rhenen hadden ontruimd. Elders in de linie ontdekten de Duitsers dit pas in de vroege morgen van 14 mei.

De gevechten kostten 380 Nederlandse en 260 Duitse militairen het leven.

Kornwerderzand houdt stand

In het noorden van Nederland had de Duitse 1e Cavaleriedivisie onder Generalmajor Feldt de taak om de Afsluitdijk in te nemen en te trachten scheepsruimte te vinden om het IJsselmeer over te steken. Een tweede doel was de controle te verkrijgen over de spuisluizen bij Kornwerderzand en Den Oever. Mocht het offensief tegen de Grebbelinie, respectievelijk de Nieuwe Hollandse Waterlinie, vastlopen, dan zou met deze sluizen de waterstand op het IJsselmeer kunnen worden verlaagd. Die verlaging zou zich na verloop van tijd voortzetten in de inundaties (onderwaterzetting) vóór de Grebbestelling, die in belangrijke mate bepalend waren voor de verdedigende waarde van de genoemde linies.

De versterkte 1e Cavaleriedivisie telde 15.000 man en trok langzaam op. De vijf Nederlandse grensbataljons wisten de opmars enigszins te vertragen, vooral door het opblazen van honderden bruggen in de drie noordelijke provincies. De Nederlandse verdediging van de Afsluitdijk bestond uit drie verdedigingspunten: de voorverdediging bij Wons (Friesland), de Stelling Kornwerderzand en de Stelling Den Oever.

Hoewel de Duitsers zich bewust waren van het feit dat de Afsluitdijk zwaar gefortificeerd was met kazematten, werd er besloten om een poging te wagen om de Afsluitdijk over te steken. Op 12 mei, nadat de Wonsstelling was ingenomen, rukten de Duitsers op naar de Afsluitdijk. Ze kwamen hier om vijf uur 's middags aan.

Over de Stelling Kornwerderzand

Tijdens het aanleggen van de Afsluitdijk besefte men dat zo een gemakkelijke toegang werd gecreëerd naar Noord Holland voor een eventuele agressor die oprukte vanuit het Oosten. Een vijand kon op deze wijze eenvoudig de Hollandse Waterlinie tussen het IJsselmeer en de Biesbosch omzeilen. Daarom werden aan de Friese zijde van de dijk 17 kazematten gebouwd die samen de stelling Kornwerderzand vormden.

Stelling Kornwerderzand

- I Mitrailleurkazemat
- II Kanonkazemat
- III Aggregaatkazemat
- IV Commandokazemat
- V Mitrailleurkazemat
- VI Kanonkazemat
- VII Zoeklichtkazemat
- VIII Mitrailleurkazemat
- IX Mitrailleurkazemat
- X Mitrailleurkazemat
- XI Mitrailleurkazemat
- XII Mitrailleurkazemat
- XIII Mitrailleurkazemat
- XIV Luchtdoel remise
- XV Luchtdoel remise
- XVI Mitrailleurkazemat
- XVII Aggregaatkazemat

Bij de Duitse inval op 10 mei 1940 werd de stelling Kornwerderzand verdedigd door 227 soldaten onder bevel van kapitein C.F.J. Boers. De verdedigers beschikten over vier 5cm kanonnen en 21 M'08 Schwarzlose mitrailleurs.

Kapitein Boers had bovendien versterking gevraagd aan de Commandant Marine Willemsoord in Den Helder, Schout bij Nacht Jolles. Deze had drie 20mm luchtafweerkanonnen en vier luchtdoelmitrailleurs naar de stelling op de Afsluitdijk gezonden die om één uur in de nacht van 12 op 13 mei arriveerden. Met behulp van deze uitrusting konden de verdedigers van Kornwerderzand de luchtaanvallen op de stelling, die in de loop van 13 mei plaatsvonden, met succes afslaan. Hierbij werden minstens vier vijandelijke toestellen neergehaald.

Hr.Ms. Johan Maurits van Nassau komt te hulp

Schout-bij-Nacht Jolles had de Hr.Ms. Johan Maurits van Nassau met spoed over laten komen uit Hoek van Holland om de Stelling Kornwerderzand mee te helpen verdedigen. Het schip werd onderweg aangevallen door een Heinkel bommenwerper maar de bom miste en de luchtafweer van de kanonneerboot slaagde erin het Duitse toestel neer te halen.

Hr.Ms. Johan Maurits van Nassau verlaat de haven van Den Helder. (foto Marinemuseum Den Helder)

Nadat het schip, in de vroege ochtend van 13 mei, was aangekomen op de rede van Den Helder, werd het naar de Waddenzee gedirigeerd. Om luchtdekking te geven had de Commandant Marine Willemsoord hulp gevraagd aan de Britse torpedootjager HMS Valorous, die over veel luchtafweergeschut beschikte. Toen de Nederlandse kanonneerboot samen met het Britse schip de Texelstroom opvoer, durfde deze echter niet verder te gaan, bang om aan de grond te lopen. Na enige tijd seinde de torpedootjager: "please don't take me any further" om vervolgens naar Den Helder terug te keren.

De 'Johan Maurits' ging alleen verder en bij het passeren van de zandplaat Riepel, aan de noordrand van de Texelstroom, werden de twee motorsloepen vol geladen met levens- en verbandmiddelen en voor dreganker gelegd, om als eventueel noodvoorziening te dienen. De kanonneerboot zelf ging door tot binnen de Doove Balg, het vaarwater in het oostelijke verlengde van de Texelstroom. Verder durfde commandant Kronenberg niet te gaan in verband met de geringe diepte van het water.

De positie van Hr.Ms. 'Johan Maurits van Nassau' ten anker in de Doove Balg)

Hr.Ms. Johan Maurits van Nassau tijdens de beschieting van de Oostelijke kop van de Afsluitdijk

© Schilderij
Fred Boom

Aan het einde van de middag van 13 mei werd de Stelling op de Afsluitdijk onder vuur genomen door het bij de 1e Kavallerie-Division behorende geschut van 88 en 75mm. Onder dekking van de artillerie werd de Stelling Kornwerderzand in het begin van de avond aangevallen door Duitse stoot-troepen. Kapitein Boers liet de 600 Duitse soldaten tot op 800 meter naderen en liet ze toen succesvol onder vuur nemen vanuit een aantal van de kazematten. De Duitsers trokken zich chaotisch terug. Er waren drie doden en vele gewonden gevallen onder de Duitse troepen.

Op de avond van 13 op 14 mei liet Schout bij Nacht Jolles de 'Johan Maurits van Nassau' drie salvo's van twee schoten afvuren op de oostelijke kop van de Afsluitdijk om te kijken of de afstand van 18.000 meter te overbruggen was. Deze afstand bleek haalbaar en de kanonneerboot kreeg de opdracht 'stand by' te blijven.

Op de ochtend van 14 mei verzocht kapitein Boers aan Den Helder om vanaf de 'Johan Maurits' het vuur te openen op de artillerie van de Duitsers. Het schip ging terug naar Doove Balg en ging daar voor anker ondanks het gevaar door een luchtaanval getroffen te worden.

Gelukkig was het een erg nevelige morgen zodat het schip vanuit de lucht slecht te zien was. Met behulp van de kaart en tabellen werden de richting en de afstand tot de kop van de Afsluitdijk berekend en werden er met het achterste 15cm kanon enkele granaten afgevuurd. Vanaf de Stelling Kornwerderzand werden de inslagen, waargenomen en telefonisch via de Commandant Marine Willemsoord, die ze weer radiografisch naar de kanonneerboot zond, gecorrigeerd. Toen het vuur goed lag werden bijna honderd 15cm granaten op de Duitse artillerie afgevuurd die hierdoor uitgeschakeld werd. Bovendien trokken de Duitse tanks en pantserwagens, die zich op de Friese Dijk en omgeving hadden verzameld, zich in verwarring terug richting Bolsward.

De voorgenomen nieuwe aanval op de Nederlandse stelling werd door de Duitse commandant General Feldt afgelast. Het 21e Kavallerie-Regiment werd als dekking achtergelaten en de rest van de Duitse troepenmacht werd verplaatst naar Stavoren en Lemmer. De Stelling Kornwerderzand werd niet ingenomen.

De Stelling Kornwerderzand is de enige Nederlandse stelling die de Duitsers heeft weten tegen te houden in de meidagen van 1940. De Slag om de Afsluitdijk is een van de weinige veldslagen die de Duitsers verloren tijdens hun Blitzkrieg tegen West-Europa.

De eerste grote oorlogsactie van de 'Dorus Rijkers'.

Als in de middag van 14 mei 1940 Hr.Ms. kanonneerboot 'Johan Maurits van Nassau' onder bevel van de Kapitein Luitenant ter Zee P. Kronenberg (1892-1970) omstreeks 16.30 uur in gezelschap van de mijnenleggers Hr.Ms. 'Jan van Brakel', 'Nautilus', 'Douwe Aukes' en 'Medusa' vanuit de Texelstroom via het Marsdiep en het Schulpengat naar zee stomen om naar Engeland te varen, heeft de 'Johan Maurits' dus al twee geslaagde acties achter de rug.

Terwijl de schepen naar zee varen, wordt voornamelijk de 'Johan Maurits' door duikbommenwerpers aangevallen. Net buiten de mijnversperring bij het uitkomen van het Schulpengat ter hoogte van Callantsog, wordt de 'Johan Maurits' door twee, maar waarschijnlijk drie, bommen getroffen. Het schip zinkt vrij snel, binnen 10 à 15 minuten na de ontploffing van de vóór-munitiebergplaats. De meeste opvarenden raken te water, waaronder een groot aantal licht en zwaar gewonden. Zij worden opgepikt door de nog op tijd gestreken motorsloep van de 'Johan Maurits' en geholpen door de 'Nautilus', 'Jan van Brakel' en 'Douwe Aukes' uit het verband. Ook de in de nabijheid varende torpedoboot Hr.Ms. 'G 13' weet een aantal drenkelingen aan boord te nemen.

Alle gewonden worden daarna overgezet op de 'G 13' die de opdracht krijgt om de gewonden terug te brengen naar Den Helder. De commandant van de 'G 13' weigert aanvankelijk om terug te keren naar Den Helder, doch de commandant Stelling Den Helder bevestigt de gegeven order waarop de 'G 13' koers zet naar Den Helder.

Op de terugweg komt de 'G13' in het Schulpengat de inmiddels gealarmeerde reddingboot 'Dorus Rijkers' tegen en geeft daar alle zich aan boord bevindende gewonden aan af. Hierna wendt zij de steven en koerst alsnog richting Engeland.

Naar later blijkt zijn ook een aantal niet gewonden en niet tot de bemanning van de 'G 13' behorende opvarenden aan boord van de 'Dorus' gesprongen en mee teruggevaren naar Den Helder.

Coen Bot (1882-1962), de schipper van de 'Dorus Rijkers' beschrijft deze actie in zijn boek 'Als de Noordwester woedt'.

“Tegen zeven uur kreeg ik bericht, dat de H.M. Johan Maurits van Nassau bij Callantsoog door vliegtuigen tot zinken was gebracht. Onmiddellijk voeren wij met de 'Dorus Rijkers' naar buiten en toen wij het mijnenveld bij het Schulpengat gepasseerd waren, zagen wij de H.M. G13 aankomen. Wij praaiden dit schip en de commandant deelde mij mede, dat hij vijfenveertig man van de 'Johan van Nassau' had opgepikt, waaronder veel zwaargewonden.

Er werd besloten dat wij de geredde manschappen zouden overnemen, zodat de 'G 13' - nu hoorden we dat Nederland gecapituleerd had - zijn reis naar Engeland zou kunnen voortzetten en niet in Duitse handen zou vallen. Niet zonder ontroering namen wij afscheid van de H.M. 'G13' en voeren op huis aan.

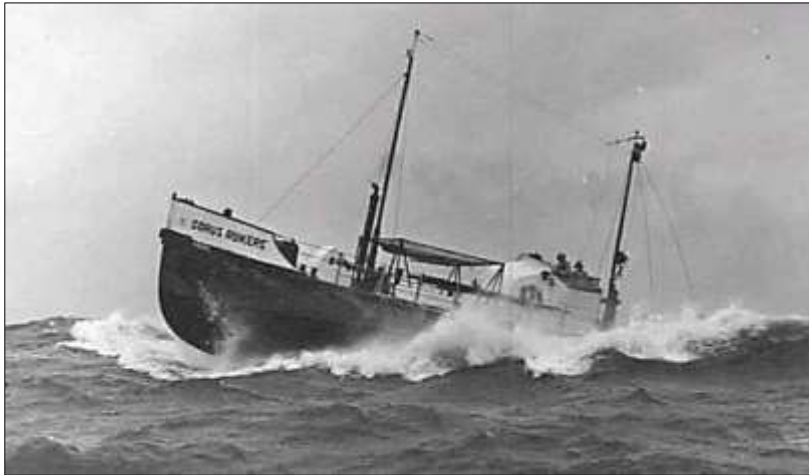
Maar bijna was deze tocht, met de gewonde en verkleumde schipbreukelingen aan boord, toch nog in een ramp geëindigd. Want niettegenstaande de capitulatie kregen wij onderweg toch nog een aanval van Duitse vliegtuigen te doorstaan. Een bom kwam op tien meter afstand van ons in het water terecht en onze 'Dorus Rijkers' werd zo hevig opzij gesmeten, dat het leek of de motor eruit zou springen. Er ontstond een lichte paniek aan boord. De geredden wilden dat ik de reddingboot op de Helderse Zeedijk zou zetten, maar daar dacht ik geen moment aan, want dan zouden de opvarenden, die niets mankeerden, waarschijnlijk de vlucht nemen en de gewonden zouden onverzorgd achterblijven. Op dat ogenblik hadden we nog slechts een half uur te varen.

Wij zagen, dat Den Helder aan verschillende kanten in brand stond. Hoewel het reeds duister begon te worden, ontwaarden wij op verschillende punten witte vlaggen. Maar nog steeds hoorden wij bommen vallen. Er kwamen opnieuw vliegtuigen op onze reddingboot aanvliegen; het eerste ging op twintig meter hoogte over ons heen, het volgende naderde hoger. Duidelijk zagen wij de vuurstralen uit de mitrailleurs, maar wij hoorden geen kogels tegen het dek slaan. Blijkbaar waren zij er alle naast gegaan. Bij de ingang van de haven werd ons van de wal af toegeroepen zeer langzaam te varen.

Wat was er met het water van onze haven gebeurd? De bommen, die erin terecht waren gekomen, hadden er een moddersloot van gemaakt. Wij bereikten veilig onze ligplaats, waar de niet gewonden van boord konden gaan. Toen kwam er iemand van beneden, die de geredden toesprak. Hij zei, dat hij allen bedankte, omdat zij tot het uiterste hun plicht hadden gedaan. De spreker had zelf bijna geen kleren meer aan het lichaam en wát hij droeg, zat dik onder de olie. Eerst toen hij mij de hand drukte, ontdekte ik, dat hij de commandant van de 'Johan van Nassau' was. Hij bleef aan boord bij de gewonden”.

Uit de laatste geschreven woorden van Coen Bot spreekt veel bewondering voor de overste Kronenberg.

Hij liet de gewonden niet in de steek, terwijl een aantal niet gewonde overgesprongen marinemensen, dit wel deden en gingen lopen.

*De 'Dorus Rijkers' in oorlogstijd
(Foto: Archief KNRM)*

Van deze gedenkwaardige 14e mei 1940 zijn heden ten dage in Den Helder nog twee tastbare bewijzen, als gedenktekens, te bewonderen:

Het achterkanon van de 'Johan Maurits van Nassau' staat prompt, als gedenkteken, in de voortuin van het Koninklijk Instituut voor de Marine aan de Buitenhaven, rechts naast de 'Villa Eerste Officier'. Dit kanon is door de Koninklijke Marine geborgen, gerestaureerd en daar geplaatst om de ondergang en de geslaagde acties van de 'Johan Maurits van Nassau' niet te vergeten. Een waardig monument.

De roemruchte motorreddingboot 'Dorus Rijkers' ligt ook nog in Den Helder en wel in de Museumhaven Willemsoord, bij het Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers. De boot is inmiddels volledig gerestaureerd en draagt, in nagenoeg originele staat, het hierboven omschreven oorlogsverhaal uit bij deelname aan vaartochten met het Helders Historische Reddingboten Collectief.

Bij het Kazemattenmuseum in Kornwerderzand staat het monument waarop de namen van de 17, bij de ondergang van de 'Johan Maurits van Nassau' omgekomen marinemannen, staan vermeld.

Den Helder, januari 2015 / september 2020

Bronnen van deze door W. Dobber gemaakte compilatie:

'Rotterdam Mei 1940'; A. Wagenaar, Just Publishers 2012.

'De Slag om de Grebbeberg en Betuwstelling'; Stichting De Geb.
Kazematten Museum, Kornwerderzand.

Wikipedia-publicaties.

Marineblad - mei 2012; A.J.W.M. Rijpert.

'Zij vochten op de zeven zeeën'; K.W.L. Bezemer; Uitgeverij mij. W. de Haar Utrecht 1954.

'De KM in de Tweede Wereldoorlog' Deel I; Dr. Ph.M. Bosscher;
Uitgeverij T.Weaver BV Franeker 1984.

'Als de Noordwester woedt'; C. Bot; Scheltens en Giltay Amsterdam.